

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Vár utca 214. sz. alatt,
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
György Jákab Márton
könyvnyomdája
hová
az előfizetési pénzek és
hirdetések küldendők.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak:
3 hasábos peticiorért vagy
annak helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvtéri cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

A királykisasszony esküvője.

Milliók szíve örömmel dobog! és szívesen a szeretett királynak és családjának örömeiben valamint őszintén részt vett bánatában is.

Mária Valéria királyi főhercegnő Ferencz Salvator királyi főherceg mult 31-én esküdtek egymásnak örök hűséget.

Most is könyvek patakzottak végig a felséges király és királyné arczaín az esketési szertartás alatt, de ezek örömkönyvek voltak s talán béheggesztették a 18 hónap óta megmérhetlen fájdalmat okozó sebeket helyet adva a szeretetteljes kegyeletnek a mult fölött.

Egész Magyarország szeretettel tekintett Ischl felé, s szívvél, lélekkel ott volt szeretett királya mellett érte érzi annak örömet.

Ha a magyar ember természetével meg-egyeznék: irigyelnék Steyerországot, illetőleg a kies Ischl várost azon szerencsésért, hogy falai között folyt le azon örömmünap; de nem irigyeljük, hanem őszinte örömmel és szeretettel osztozunk felséges királyunk összes népeinek örömeiben: szívvél, lélekkel csatlakozunk hozzájuk s szívükből azon hő ima repül a királyok királyához: Istenhez, hogy az új házasságat árássa el áldás és szerencsével; tartsa meg királyunkat, a legjobb királyt az emberi élet legvégső határáig szerencse és boldogságban.

A fejedelmi lakodalomról a következő tudósítások érkeztek:

A lakodalmi ünnepnek gyönyörű idő kedvezett. Már a kora reggeli órákban hullámzott az ünnepiesen öltözött közönség, a gyönyörűen feldíszített utcákon, melyek során az összes ablakok tömve voltak nézőkkel.

A templomban a közönség, mely csak be-

lépő jegy előmutatása mellett becsúszott be, már igen korán gyülekezni kezdett, hogy lehetőleg jó helyre töltsen szert. A padokat nagyrészt a magas arisztokrácia hölgyek foglalták el, elegáns utedzai öltözékben, kalapban.

Ötven ischli pár népöltözötben állott sorfalat templomban. 9 óra 30 perczkor érkeztek meg az uralkodóház vendégei Gmundenből Traunkirchenből és a pályaudvarból egyenesen a templomhoz hajtottak.

Ünnepi esend uralkodott a pazar pompával díszített templomban. Az oltártól balra nagy aranyszínezett bársonyszék állt egy imázsímoly mögött. Ez imázsékek az uralkodó pár s a völegény szülője. Egy kis köz után két hasonlóan piros bársonnyal bevont pad következik és ezekkel atellenben további két hasonló pad a legmagasabb vendégek számára. Mindezt délszaki növények, narancsfák övezik. Az egész szentély nehéz bársonyszőnyeggel volt borítva. Középen imázsímoly áll a jegyesek számára.

A nászmenet 10 órakor indult az udvari villából. A tiz zártkocsj melyekbe mind fehér lovak fogva, meglehetősen lassan a következő sorban haladt. Az első négyülékes kocsiban ültek György bajor herceg, Erzsébet Mária főhercegnő, Amália bajor hercegnő, a második négyülékes kocsiban Albrecht Salvator főherceg, Mária Immaculata Raineria főhercegnő, Angasztia bajor hercegnő, erre egy kétülékes kocszi következett, melyben Ferdinánd főherceg, Erzsébet bajor hercegnő ültek a következő kétülékes kocsiban Ferencz Ferdinánd estei osztrák főherceg, Karolina főhercegnő foglaltak helyet; az ezután jövő kétülékes kocsiban Karoly Salvator főherceg és Mária Immaculata főhercegnő a hatodik kétülékes kocsiban a király felsége ill. völegény-nyel Ferencz Salvator főherceggel a erre következő szintén kétülékes kocsiban pedig ő felsége a királyné a menyasszonnyal Mária Valéria főhercegnővel. Erre három kétülékes kocszi jött a kísérettel, pedig Nopcsa báró főudvarmester, Fesletics grófnő udvarhölgygel, azután Paar gr. altábornak főhadsegéd Korniss grófnő kamarai

előjárónóval és ez utolsó kocsiban Léderer báró főhadnagy és Coudenlove grófnő udvarhölgy.

Az útakat óriási néparadat lepte el és szönyegek és galyakkal pazarul voltak feldíszítve.

A menet a templomba megérkezvén, mintán a magas vendégek, kik elé ifju leányok virágokat szórtak, helyeiket elfoglalták és a métkapár az oltár elé lépett, kezdődött az esketési szertartás, melyet Doppelbauer dr. linezi püspök végzett fényes segédlettel.

A menyasszony ült, mellette állottak a völegények, míg a völegénytől jobbra a nyoszolyóleányok foglaltak állást.

A püspök olvasta beszédét, a mely a házasság szentségéről és fontosságáról szólt s ezután a jegyes párhoz a szokásos kérdéseket intézte, melyekre a menyasszony és völegény hangos igennel válaszoltak. A menyasszony ez alkalommal mélyen meghajtotta magát szülei felé. Amint az esketés be volt fejezve, Mária Valéria kezét csókolta szüleinek, a kik megcsókolták leányukat.

A király és a királyné nagyon zokogtak. A völegény szülei megölték és megcsókolták menyüket és fiukat. A király és királyné hasonlóképp átölték és megcsókolták vejüket Ferencz Salvator főherceget. Harsogó orgonaszó mellett hagyta el a násznép a templomot.

Az uralkodóház tagjai és rokonai fél 11 órakor a gyógytéremben meggyűző lakomára gyűltek össze. A második fogásnál ő felsége a király felkelt és Ferencz Salvator főherceg anyjával keczintva, így szólt: „Az ifju házaspár javára és boldogságára emelem poharamat.” Ezután ő felsége a fiatal házaspárral keczintott és a többi vendégek felé is emelte poharát.

Az ifju pár jeggyűrűjében a keltén kívül még a következő mondás van bevésvé: „Istenben, Istennek, Iste, ért.”

12 órakor a felségek az uralkodó család tagjai az udvari villába hajtottak s itt szűk családi körben búcsuzott el a fiatal pár. Külön nagy sokaság várakozott. A fiatal pár havasi rózsákkal díszített nyitott kocsin hajtatott Offenseebe.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Nyári tárcza.

Rám üzent az én igen tisztelt szerkesztőm, hogy elvárja azt, a mit szíves voltam ígérni.

Ez az üzenet fölrázott tétlenségomból, mert az igazat megvallva, én eddig tétkeltem a szó legmagasztosabb értelmében. Oh imádkozt heverés! Mert itt kisvárosban ebben áll a nyaralás művésze.

Későn kelni, semmit nem dolgozni, sokszor még nem is gondolkozni, elfelejtkezni egy időre a rossz világról, a rossz emberekről, heverni az illatos fűben, elnézni a futó felhőket, belemerülni az ég mosolygó szeméibe, a hold sáppadt arczába, hallgatni a szellő susogását, nem fuóni semmiről, a mi körülöttünk emberi létezik, csak nézni, nézni a semmibe. Valóságos élőhalottéhoz hasonló ez az állapot s talán azért is van benne valami túlvilági gyönyör, valami magasabb poezis, mit csak magatufajta nyári henyelő emberek képesek felfogni.

Hanem most már vége a henyelésnek. Irnom kell valamit a „Csiki Lapok” nak, mert:

Este jött a parancsolat
Violaszín pócsát alatt.

Leülök minden gondolat nélkül, de erős akarat-
tall. Belevágok egy rozsdás tollat az öblös ka-
lamárisba — s kihuzok belőle egy darab száradt

tintaréteget, melyet sürűn belepett a nyugalom, a feledés virága, a halvány zöld penész.

Ez épen kapóra jött — gondolám! A szerkesztőm ügyis azt izente: „Kerés a zöldség, elverte a jég!”

Irok tehát zöld históriát egy zöld penészvirágról. Egy halvány kis leányról — kit „penészviragnak” esmoáltak, mert sápkoros volt szegényke. (Nota bene a mai leányok mind sápkorosak, s ha nem is azok, krétát esznek, hogy legalább sáppadtak legyenek.) nohát ez a penészvirág fülig szerelmes (lévén minden zöld tárcza mozgatója a szerelem) a mostoha apjába

Hess te légy! Kiméld bennem legalább az embert, ha a tárczáiról kinozni is szeretnéd. Vagy talán nem tetszik neked, hogy azt a szegény leányt a mostoha apjába bolondítom bele? De irgalmazz az Istenért, hisz igaz, való történet! Hess!

Megint itt vagy? Körábrépkész, főleg a zsongasz, pedig minden idegem megmozdul, ha hangodat hallom simogatod arczomat hajszálnyi lábaeskáiddal, pedig a hátam is borsózik, ha érintesz. Távozz kérlek! Nem akasz menni? Mit? Az orrom hegyét akarod megvásnizni? Le veled, te béreznászó turista! Hess te pokol szárnyasa! Hess!

Elment. Hála Isten! Folytassuk a históriát. „Az apa örült volt mindkét részről. Az egyik néptanító volt Szunyogfalván, a másik díjnok a fővárosban. (Valószínűleg a fizetés főlemelés volt a rögeszméjük!) A nagybátya háromszor

követett el öngyilkossági kísérletet, negyedszer azonban nem jószántából halt meg, hanem mérgeben. (Bizonyosan a legyek rendeztek kirándulást az orra hegyére.)

Na! Megint itt vagy te kis imposztor, most már az ujjamon, most éppen a tollam előtt. Vigyázz, szerencsetlen, mert elgázollak!

Egyet röppen s szárnyával elmázolja az írásomat. Ez már sok: Valóságos „casus belli.” Felugrom s érzem, hogy mérges vagyok. Megfeszülnek lankadt izmaim s egy nagymérvű hajtóvadászatot rendezek a rabló ellen. Egyik kezemben a toll, a másikban a légyesapó s ajkamon e szavak: „Halál a legyekre!”

Körülöttem csak úgy zúg egy csapat ellenség, de nem kell más, csak az az egy, az a gaz!

Ah! most megint itt van! Részállott a tintatartóra, első lábaival a száját törülgeti. Bizonyosan jól lakmározott a véremlől, de véres boszút állnak rajta. No megálj csak! Zsupsz!

A bosszu nem sikerült, hanem feldült a tintás üveg, s üldözött füllömhöz repülve bezümmögi gúnyos nevetését.

Tehát újabb sérelem, te piócza népség! Tudod mit? Én jámbor ember vagyok, nem szeretem a háborúságot, talán katona sem lesz belőlem, annyira szelid vagyok s veled nem tudnék kijönni te piézi aranyos jószág! Tudod mit? Kössünk békét. Nesze egy darab cukor!

Mit? Nem kell? Vért szomjazol úgy-e, te hyéna?

Hazaszeretet és nemzeti művelődés.

— JÓZSA JÁNOS által. —
(Folytatása és vége.)

Igen, őseinknél a szellem, a lelki erő, jellem-tisztaság nagy mértékben meg volt; önkeblükben hordták s abból fejlesztették ki azt az erőt, mely megóvta, föntartotta nemzetünket egy ezer év zivatarjai között is. Mikor őseink e hazába jöttek s azt elfoglalták, nem voltak barbárok, nem voltak vad, mezelen esordák, milyeneknek némely ellenséges irók őseinket szeretik festeni, hanem még mielőtt az elfoglalandó haza földjére léptek volna, bizonyos szabályokat alkottak maguknak, melyeket közügyeik érintésénél követtek s törvény gyanánt tisztelték és megtartották őseink e haza földjére kész álladalmi szerkezettel léptek!

Az etelközi vérszerződés II. pontja így szól: „A mit közös erővel szerzeknek, abban mindéki közösen részesüljön.“ Mily fényesen igazolja ez, hogy őseink nem éltek a vadak szabálytalan közösségében, hanem igenis föl is tudták fogni a tulajdon értékét.

A III. pont azt mondja, hogy „azok az előkelő személyek, a kik Árpádot szabad akaratjukból urökká választották, soha se maguk, se maradékaik a vezér tanácsából és az országglás tisztéből ki ne rekesztessenek.“ — Tehát arra is volt érzékük, hogy a fejedelem ne legyen kényúr, hanem önkaratának korlátok vetessenek.

Igaz, hogy őseink az új haza megalapítása után egy századon át rablókalandokra jártak, zsákmányukat fegyverrel szereztek meg, de ez eljárásukban magasabb szempont is vezette őket, nemcsak a rablás vágya. Ugyanis tudták, hogy az új hazában csak úgy alapíthatják meg jövőjüket, ha a hódításra alapuló szerzés jogukkal következetesen magukat felelőssé teszik, önmérvén azt az elvet, hogy az elrettentés legerősebb támasza a hódításnak; de másfelől bizonyos, hogy a középkorban még a keresztény lovagok között is az az elv uralkodott, hogy „a fegyverrel nyert keresmény jogos szerzemény.

Ha vallásukat vizsgáljuk, bebizonyított tény, hogy őseink egy Istent imádtak, az ég és teremtetőjét, mindenek atyját; tehát tiszta fogalmaik voltak Istenről is. Erkölesei nyersék, de tiszták valának; embert lényekkel kezüket be nem szennyezték még nyilaikon sem volt viszhorog, méregbe sem mártották azokat, pedig ismerték más népeknek ezen szokásait mely tény őseink erkölcsi értékét csak emeli mindezen tények lényegesen befolytak arra is, hogy a keresztény vallás aránylag oly könnyen elterjedt a magyarok között, melynek főlvétele által hazánk az európai kulturállamok sorába lépett.

Tiszteljük tárgyát képezték a nap, hold,

Ujabb üldözés, újabb kudarcz.

Szerkesztő ur! Vajjon a esikszereidai legyek is olyan szemtelenek, mint az idevalók?

Mert ezek a sepsiszentgyörgyiek nemcsak tele zúgják a füleket álmosító zsongással, nemesak esipnek-zúgnak, harapnak, hanem bosszantanak, ingerelnek, dühössé tesznek — s még mi több mideakép megakarnak akadályozni ama jószándékomban, hogy én most a „Csi ki Lapok“-nak valami szép históriát írjak. De hogy is fér meg ily kiesiny állapotban oly nagy mennyiségű szemtelenség, még ha ember volna nem esodálkoznám, mert abba több is elfér. Ahhoz még hozzá is vagyunk szokva.

De ezek a nyári ördögök csak a morte-saisonban tisztelnek meg kiállhatatlan jelenlétükkel. Szóval ők is csak nyaralnak.

Apropos nyár. Változtassunk témát, írjunk a nyárról. Ez actualis tárgy lesz, úgysis nagy meleg van.

No nézz ide, te parányi ördögfióka! — A nyárról irók, a te életet elemedről, verőfényes napsugárról, langyos zephírről. Mi is legyen a ezime?

Pl. Nyáráji álom.

(A „Csi ki Lapok“ eredeti tárczája.)

„Csillagsugáros az éj. Nyugszik a város minden lakója, csak egy nem alszik és ez“

Ördög és pokol! Ez nem alszik, ez az én

tűz, víz stb, a földnek verseket zengedeztek, mondja Theophilaktos byzantzi iró. Ima tehát már pástoréletükben a föld szeretetük kiváló tárgyát képezte, melyet versekben énekeltek meg; előjele volt ez ama ragaszkodásának, melyet később az állandó haza följe iránt tanúsítottak. Hitték a a lélek halhatatlanságát; nem imádtak bálványokat, nem áldoztak embereket, a másként hívők iránt mindig türelemesek voltak.

Családi életük tiszta volt: egynejük voltak a nőket tisztelőben tartották. Szent volt előttük az eskü; az adott szót szentül megtartották; még ma is az igaz magyar sokat ad a becsületre; a mit becsületére mond, ahhoz kétség nem fér; ez eszmét e székely esaber azzal a mondással fejezi ki ma is, hogy „a szája kontraktus.“

Igazságosak, emberségesek voltak őseink mindig; az önként meghódítottakat barátjaikká fogadták, kikkel jó- és balsorsban osztottak; vendégszeretet, vitézség, lelkesedés egyaránt jellemzik őseinket.

„Az így nyilatkozó értelem és erkölcsi erőben rejlett a magyar nemzet fennmaradásának s jövő felvirágzásának biztos záloga.“

Őseinknek ezen szellemi és erkölcsi nemes tulajdonai az új, állandó hazában folyton fejlődtek erősültek, s a keresztény vallás tüzeiben megtisztulva, a legszentebb, legdrágább kincsé igazi, nemes hazaszeretetté fejlődtek, melynek köszönhetjük művelődésünket s ez év viharai között is fennmaradásunkat.

Valóban, ha ezer éves multunk történelmének lapjait olvassuk, el kell ismernünk, hogy több veszély soha egy nemzet életét sem fenyegette, mint a magyarét. Alig mutat föl a történelem nemzetet, melynek léteért hosszabb véresebb harcokat kellett volna vívnia, mint a magyarnak, s voltak vereségeink, melyek csaknem a végpusztulás örvényébe taszították hazánkat, pl. a lechfeldi, mohi és a mohácsi veszedelem majdnem végromlást hoztak hazánkra. S mikor a hódító török az európai kulturát megsemmisítéssel fenyegette, a magyar nemzet ontotta vért századokon át, védelmezvén a keresztény civilizációt, s elhagyatva Európától, mástól száz évig nyugott hazánk a török uralom alatt, mely uralom valóságos emberirtás volt, mely úgy tette be magát hazánk állam testébe, mint a pusztító fekély hazánk 3—4 részre darabólva, méltán mondható Pázmány Péter, hogy a tulajdonképpeni Magyarország csak egy hosszú folt vala.

Ezen kívül hányszor és hányan törtek önkényűleg szabadságunk ellen, hányszor hirdették vesztünket, hányszor húzták meg a halálharangot szabadságunk, alkotmányunk fölött, hirdetvén, hogy azok meghaltak, csak el kell temetni! De talán nem is volt nemzet, mely hazáját, szabadságát s alkotmányát jobban szerette volna, mint a magyar, mely kész volt elszenvedni inkább a kínos halált,

kínzóeszközöm, ez a minden legyek között a legszemtelenebb légy.

Leszáll az irásom szélére s ügylátszik nekem, hogy rám mered száz meg száz apró szemével. Megpróbálom szép szóra fogni a dolgot:

— Igen tisztelt légy uraság, vagy esetleg Nagysád! Az őszes nyári tárczáirók nevében, a „Csi ki Lapok“ szerkesztője nevében kérem Önt, fosszon meg becses jelenlététől!

Nem szól semmit, hanem most már hátulsó lábaival simitgatja ragyogó szárnyait, odajön az irásomhoz, s belekóstolgat a még nedves betűkbe.

(Na! — gondolám — ha most sem bódulsz meg, talán soha).

De nem bódult meg, hanem tovább kalandozott soraim között, tintanyomot hagyva mindennél maga után, mintha rezideálna.

Ezt még elfürtem volna, hanem mikor a tintás orrával és lábaival az én orromon sétált végig, — persze itt sem nyomtalanál, lecsaptam a tollat s menekültem e dámon elől ki a szabadba, a hová tovább aztán kegyes volt nem üldözni.

Hanem persze tárczáról szó sincs.

Mar igen tisztelt szerkesztő ur láthatja, milyen nagy és erős bennem az akarat, de tulajdonítsa mulasztásomat ennek a pokol küldöttjének, a melyik most éppen a szempillámon botorkál. Hess te furia!

Harmath Jenő.

mintsem ősi jogairól kislelkűen, gyáván lemondjon. Innen volt aztán, hogy a magyar minden csapás után, mint a Phoenix madár új erővel, újult bizalommal emelkedék föl, s elveszítettnek hirdetett jogait újra visszaszerezte s biztosította.

Igaz, voltak olyan napjai is nemzetünknek, mikor a magyar mintegy megfedkezett önmagáról, de jobbjaink elég korán fölrázták mindig a nemzetet tespedéséből. Különösen a mult század végén csaknem 50 éves tespedéséből ébredt föl nemzetünk, s belátva elmaradását, melyet a küzdelmes mult okozott, kitarló munkálkodással indul előre a nemzeti művelődés és alkotmányfejlesztés pályáján! És a magyar nemzet hazaszeretete nem volt önző, nem volt kizárólagos és szűkkeblű, mert a magyar felfogva a viszonyok és korszellem intő szózatait, alkotmányos jogait kiszélesíté, s e század elején előretörekvésében ezelt érvén, az alkotmány sánczaiba minden fiát bevette, vallás és nemzetiség különbség nélkül, s így alkotmányunk biztosítását még szélesebb alapokra fekteté.

S midőn az önkény fejszéjét újra alkotmányunk fájának gyökerére vágta, hogy azt porba döntse: a nemzet mint egy férfi szállott síkra, szabadsága, alkotmánya védelmére, mely szelleméből nőtt vala, mely lelkében gyökeredzett. S bár történelmünk minden lapja tele van a hazaszeretet dicső példával, mégis tán soha fényesebben nem ragyogott a magyar hazaszeretet, mint az 1848-és 49-iki magyar szabadságharc idejében. A világtörténelem ennél szebbet, ennél dicsőbbet nem mutathat föl. S noha el is bukott szent ügyünk

17 év kiszakított hazánk alkotmányos életéből de nemzetünk életerejét nem lehetett megölteni, mert a magyar hazáját gyászában is forrón és igazán szerette, s inkább türt, szenvedett és nélkülözött, de az önkény kezéből a gyászoló haza egyetlen hű fia sem fogadott el sem alamizsnát, sem kitüntetést soha! Ez a nagy, ez a lángoló hazaszeretet menté meg hazánkat és alkotmányunkat; ez a lángoló hazaszeretet eszközlé, hogy nemzetünk, — mely annyi gátló körülmény miatt a művelődésben hátramaradt volt, az akadályok elhárítása után, aránylag oly rövid idő alatt pótolta ki a hiányokat, ez a valódi hazaszeretet képesített arra, hogy ma már odafejlődhetünk, hogy más, a műveltségben és tudományban akadálytalanul előrehaladhatott nemzetek mellé mi is némi önérzettel sorakozhatunk; s hogy hazánk, Európa tán műveltebb és hatalmasabb nemzetéinek elismerését s rokonszenvét kivítva, kiérdemelte előretörekvésével, haladásával, annyival inkább, mert a magyar nemzet a különleges nemzeti érdekek mellett az általános emberin is folytonosan munkál megbecsüli az idegent s készségesen tanul a nálánál előhaladottabbaktól is.

Valóban őseink, elődeink s még élő jobbjaink lelki erejének, lángoló hazaszeretetének köszönhetjük, hogy „él magyar, áll Buda még“; s hogy ezer éves multunkra visszatekintve, nemes büszkeség szállhatja meg lelkeinket, s bizalommal nézhetünk az új ezerév elébe is!

A vizaknai csatáról.

Szász Károly nyárádszeredai ev. ref. lelkész a „Marosvidékben“ e következő epizódokat írja:

A szeléndeki győzelmes csata után a két részre oszlott tábor felerészével átmentünk ismét Vizaknára, — a tábor más felerésze a Piskihez küldetett a Magyarországgal közlekedés fenntartására. — Vizaknán a városnak Szeben felőli végén a fennsíkron tábort ütöttünk. Február 3-án este iszonyu hidegben a kis-csüri uton fokonként felállították az őrszemeket; engemet egy Károly nevű láposi fiúval éppen legszélsőbbnek Kiscsür mellé az ország ujára állítottak ki előőrse, hol az a tatum ért, hogy míg a többeket minden fél órában felváltottak, minket a falu végén ott fejejtettek; lehet képzelné állapotunkat az ellenség által megszállva levő Kiscsür község végén, csattogó hidegben szép gyönyörű holdvilágos éjszakán tünden felül éró hóban estétől reggelig lóháton túlni! és ott ültünk panasz nélkül. Bajtársam a pálinkát nagyon szerette, volt is dolga kulacsának, mert az enyembe a bor bele lúgyott; annyi pálinkát soha sem ittam, ugye lehet bajtársam sem; — váltig biztattam ne félj, — igyad mint a vizet. Lábainkat a ló nyakára helyeztük időnként, hogy megmelegedjenek, így váltogat

Hazaszeretet és nemzeti művelődés.

— JÓZSA JÁNOS által. —
(Folytatása és vége.)

Igen, őseinknél a szellem, a lelki erő, jellem-tisztaság nagy mértékben meg volt; önkeblükben hordták s abból fejlesztették ki azt az erőt, mely megóvta, föntartotta nemzetünket egy ezer év zivatari között is. Mikor őseink e hazába jöttek s azt elfoglalták, nem voltak barbárok, nem voltak vad, meztelen csordák, milyeneknek némely ellenséges irók őseinket szeretik festeni, hanem még mielőtt az elfoglalandó haza földjére léptek volna, bizonyos szabályokat alkottak maguknak, melyeket közügyeik elintézésénél követtek s törvény gyanánt tiszteltek és megtartottak őseink e haza földjére kész álladalmi szerkezettel léptek!

Az etelközi vérszerződés II. pontja így szól: „A mit közös erővel szereznek, abban mindénki közösen részesüljön.” Mily fényesen igazolja ez, hogy őseink nem éltek a vadak szabálytalan közösségében, hanem igenis föl is tudták fogni a tulajdon értékét.

A III. pont azt mondja, hogy „azok az előkelő személyek, a kik Árpádot szabad akaratjukból urökká választották, soha se maguk, se maradékaik a vezér tanácsából és az országzásztól ki ne rekesztessenek.” — Tehát arra is volt érzékük, hogy a „fedelem ne legyen kényúr, hanem önkaratának korlátok vettessenek.

Igaz, hogy őseink az új haza megalapítása után egy századon át rablókalandokra jártak, zsákmányukat fegyverrel szereztek meg, de ez eljárásukban magasabb szempont is vezette őket, nemcsak a rablás vágya. Ugyanis tudták, hogy az új hazában csak úgy alapíthatják meg jövőjüket, ha a hódításra alapuló szerzés jogukkal következetesen magukat felelőssé teszik, ösmérvén azt az elvet, hogy az elrettentés legerősebb támasza a hódításnak; de másfelől bizonyos, hogy a középkorban még a keresztény lovagok között is az az elv uralkodott, hogy „a fegyverrel nyert keresmény jogos szerzemény.

Ha vallásukat vizsgáljuk, bebizonyított tény, hogy őseink egy Istent imádtak, az ég és teremtetőjét, mindenkinek atyját; tehát fízta fogalmaik voltak Istenről is. Erkölcseik nyeresek, de tiszták valának; embert bensővel kezüket be nem szennyezték még nyilaikon sem volt viszorog, méregbe sem mártották azokat, pedig ismerték más népeknek ezen szokásait; mely tény őseink erkölcsi értékét csak emeli mindezen tények lényegesen befolytatta arra is, hogy a keresztény vallás aránylag oly könnyen elterjedt a magyarok között, melynek felvétele által hazánk az európai kulturállamok sorába lépett.

Tiszteletük tárgyát képezték a nap, hold,

Ujabb üldözés, újabb kudarcz.

Szerkesztő ur! Vajjon a csikszeredai legyek is olyan szemtelenek, mint az idevalók?

Mert ezek a sepsiszentgyörgyi nemcsak tele zúgják a füleket álmosító zsongással, nemcsak csipnek-zúgnak, harapnak, hanem bosszantanak, ingerelnek, dühössé tesznek — s még mi több mindenkép megakarnak akadályozni ama jószándékomban, hogy én most a „Csiki Lapok”-nak valami szép históriát írjak. De hogy is fér meg ily kicsiny állapotban oly nagy mennyiségű szemtelenség, még ha ember volna nem csodálkoznám, mert abba több is elfér. Ahhoz még hozzá is vagyunk szokva.

De ezek a nyári ördögök csak a morte-saisonban tisztelnek meg kiállhatatlan jelenlétükkel. Szóval ők is csak nyaralnak.

Apropos nyár. Változtassunk témát, írjunk a nyárról. Ez actualis tárgy lesz, úgys nagy meleg van.

No nézz ide, te parányi ördögfióka! — A nyárról írok, a te élető elemedről, verőfényes napsugárról, langyos zephirről. Mi is legyen a czime?

Pl. Nyári éji álom.

(A „Csiki Lapok” eredeti tárczája.)

„Csillagsugáros az éj. Nyugszik a város minden lakója, csak egy nem alszik és ez”

Ördög és pokol! Ez nem alszik, ez az én

tűz, víz stb, a földnek verseket zengedeztek, — mondja Theophilaktos byzanti író. Ime tehát már pástoréletükben a föld szeretetük kiváló tárgyát képezték, melyet versekben énekelték meg; előjele volt ez ama ragaszkodásának, melyet később az állandó haza földje iránt tanúsítottak. Hitték a lélek halhatatlanságát; nem imádtak bálványokat, nem áldoztak embereket, a másként hívők iránt mindig türelmesek voltak.

Családi életük tiszta volt: egynejük voltak a nőket tiszteletben tartották. Szent volt előttük az eskü; az adott szót szentül megtartották; még ma is az igaz magyar sokat ad a becsületre; a mit becsületére mond, ahhoz kétség nem fér; ez eszmét e székely ember azzal a mondással fejezi ki ma is, hogy „a szája kontraktus.”

Igazságosak, emberségesek voltak őseink mindig; az önként meghódítottakat barátjaikká fogadták, kikkel jó- és balsorsban osztottak vendégszeretet, vitézség, lelkesedés egyaránt jellemzik őseinket.

„Az így nyilatkozó értelem és erkölcsi erőben rejlett a magyar nemzet fennmaradásának s jövő felvirágzásának biztos záloga.”

Őseinknek ezen szellemi és erkölcsi nemes tulajdonai az új, állandó hazában folyton fejlődtek és erősültek, s a keresztény vallás tűzében megtisztultak, a legszentebb, legdrágább kincsese igazi, nemes hazaszeretetté fejlődtek, melynek köszönhetően művelődésüket s ez év viharai között is fennmaradásunka.

Valóban, ha ezer éves múltunk történelmének lapjait olvassuk, el kell ismernünk, hogy több veszély soha egy nemzet életét sem fenyegette, mint a magyarét. Alig mutat föl a történelem nemzetet, melynek léteért hosszabb véresebb harcokat kellett volna vívnia, mint a magyarnak, s voltak vereségeink, melyek csaknem a végpusztulás örvényébe taszították hazánkat, pl. a leheldei, mohi és a mohácsi veszedelem majdnem végromlást hoztak hazánkra. S mikor a hódító török az európai kulturát megsemmisítéssel fenyegette, a magyar nemzet ontotta vérért századokon át védelmezvén a keresztény civilizációt s elhagyatva Európától, mástól száz évig nyugott hazánk a török uralom alatt mely uralom valóságos emberirtés volt, mely ugy tette be magát hazánk állam testébe, mint a pusztító fehély hazánk 3—4 részre darabolva, méltán mondhatá Pazmány Péter, hogy a tulajdonképpeni Magyarország csak egy hosszú föld vala.

Ezen kívül hányszor és hányszor törték önkényűleg szabadságunk ellen, hányszor hirdették vesztünket, hányszor húzták meg a halálharangot szabadságunk, alkotmányunk fölött, hirdetvén, hogy azok meghaltak, csak el kell temetni! De talán nem is volt nemzet, mely hazáját, szabadságát s alkotmányát jobban szerette volna, mint a magyar, mely kész volt elszenvedni inkább a kínos halált,

kinzóeszközöm, ez a minden legyek között a legszemtelenebb légy.

Leszáll az írásom szélére s ügylátszik nekem, hogy rám mered száz meg száz apró szemével. Megpróbálom szép szóra fogni a dolgot:

— Igen tisztelt légy uraság, vagy esetleg Nagysád! Az őszes nyári tárczaírók nevében, a „Csiki Lapok” szerkesztője nevében kérem Önt, fosszon meg becses jelenletétől!

Nem szól semmit, hanem most már hátulsó lábaival simitgatja ragyogó szárnyait, odajön az írásomhoz, s belekóstolgat a még nedves betűkbe.

(Na! — gondolám — ha most sem bódult meg, talán soha).

De nem bódult meg, hanem tovább kalandozott soraim között, tintanyomot hagyva mindeütt maga után, mintha rezideálna.

Ezt még elfürtem volna, hanem mikor a tintás orrával és lábaival az én orromon sétált végig, — persze itt sem nyomtalanál, lecsaptam a tollat s menekültem e dámon elől ki a szabadba, a hová tovább aztán kegyes volt nem üldözni.

Hanem persze tárczáról szó sine

Mar igen tisztelt szerkesztő ur láthatja, milyen nagy és erős bennem az akarat, de tulajdonítsa mulasztásomat ennek a pokol küldöttjének, a melyik most éppen a szempillámon botorkál. Hess te furia!

Harmath Jenő.

mintsem ősi jogairól kislelkűen, gyáván lemondjon. Innen volt aztán, hogy a magyar minden csapás után, mint a Phoenix madár új erővel, ujult bizalommal emelkedék föl, s elveszettnek hirdetett jogait újra visszaszerezte s biztosította.

Igaz, voltak olyan napjai is nemzetünknek, mikor a magyar mintegy megfeledkezett önmagáról, de jobbaink elég korán fölriázták mindig a nemzetet tespedéséből. Különösen a múlt század végén csaknem 50 éves tespedéséből ébredt föl nemzetünk, s belátva elmaradását, melyet a küzdelmes múlt okozott, kitartó munkálkodással indul előre a nemzeti művelődés és alkotmányfejlesztés pályáján! És a magyar nemzet hazaszeretete nem volt önző, nem volt kizárólagos és szűkkeblű, mert a magyar felfogva a viszonyok és korszellem intő szövegét, alkotmányos jogait kiszélesíté, s e század elején előretörekvésében ezélt érvén, az alkotmány sánczaiba minden fiút bevette, vallás és nemzetiség különbség nélkül, s így alkotmányunk biztosítását még szélesebb alapokra fekteté.

S midőn az önkény fejszét újra alkotmányunk fájának gyökerére vágta, hogy azt porba döntse: a nemzet mint egy férfi szállott síkra, szabadsága, alkotmánya védelmére, mely szelleméből nőtt vala, mely lelkében gyökeredzett. S bár történelmünk minden lapja tele van a hazaszeretet dicső példáival, mégis tán soha fényesebben nem ragyogott a magyar hazaszeretet, mint az 1848-és 49-iki magyar szabadságharc idejében. A világtörténelem emél szebbet, emél dicsőbbet nem mutathat föl. S noha el is bukott szent ügyünk

17 év kiszakított hazánk alkotmányos életéből de nemzetünk életerejét nem lehetett megölni, mert a magyar hazáját gyászában is forrón és igazán szerette, s inkább türt, szenvedett és nélkülözött, de az önkény kezéből a gyászoló haza egyetlen lú fia sem fogadott el sem alamizsnát, sem kitüntetést soha! — Ez a nagy, ez a lángoló hazaszeretet menté meg hazánkat és alkotmányunkat — ez a lángoló hazaszeretet eszközlé, hogy nemzetünk, — mely annyi gátló körülmény miatt a művelődésben hátramaradt volt, az akadályok elhárítása után, aránylag oly rövid idő alatt pótolta ki a hiányokat; ez a valódi hazaszeretet képesített arra, hogy ma már odafejldhetünk, hogy más, a műveltségben és tudományban akadálytalanul előrehaladhattak nemzetek mellé mi is némi ömérzettel sorakozhatunk; s hogy hazánk, Európa tán műveltebb és hatalmasabb nemzetéinek elismerését s rokonszenvét kivívta, kiérdemelte előretörekvésével, haladásával, annyival inkább, mert a magyar nemzet a különleges nemzeti érdekek mellett az általános emberin is folytonosan munkál megbecsüli az idegent s készségesen tanul a nálánál előhaladottabbaktól is.

Valóban őseink, elődeink s még élő jobbaink lelki erejének, lángoló hazaszeretetének köszönhetjük, hogy „él magyar, áll Buda még”; s hogy ezer éves múltunkra visszatekintve, nem a büszkeség szállhatja meg lelkeinket, s bizalommal nézhetünk az új ezerév elébe is!

A vizaknai csatáról.

Szász Károly nyáradszeredai ev. ref. lelkész a „Marosvidékben” e következő epizódokat írja:

A szeléndeki győzelmes csata után a két részre osztott tábor feletészével átmentünk ismét Vizaknára, — a tábor más feletésze a Piskéhez küldetett a Magyarországi közlekedés fenntartására. — Vizaknán a városnak Szeben felőli végén a fennsík tábort üttöttünk. Február 3-án este iszonyu hidegben a kis-csüri uton fokokként felállították az őrszemeket; engemet egy Károly nevű láposi fiúval éppen legszélsebbnek Kiscsür mellé az ország útjára állítottak ki előrsre, hol az a tatum ért, hogy mi; a többeket minden fél órában felváltottak, minket a falu végén ott felejtettek; lehet képzelni állapotunkat az ellenség által megszállva levő Kiscsür község végén, csattogó hidegben szép gyönyörű holdvilágos éjszakán térdre felül éró hóban estétől reggelig lóháton ülni! és ott ültünk panasznélkül. Bajtársam a pálinkát nagyon szerette, volt is dolga kulacsának, mert az enyembe a bor bele fagyott; annyi pálinkát soha sem ittam, ugye lehet bajtársam sem; — váltig biztattam ne félj, . . . igyad mint a vizet. Lábainkat a ló nyakára helyeztük időnként, hogy megmelegedjenek, így váltogat

tuk reggelig. Mikor már viradott, érkezett egy csapat lovasság, — de nem a mi felváltásunkra hanem Kiscsürről a svalizsérok; mikor ezek előttünk termettek rájuk süttöttük pisztolyainkat — ők viszont reánk, s ezzel nyargaltak Kiscsürről keresztül ezen lövésekre az ut hosszában fokozottan felállított huszár őrszemeken végig futtatott a lövöldözés egész a táborig — pár perc múlva ott termett az egész 3-ik század — s Májer százados bámulva értesült arról, hogy mi estétől reggelig soha felváltva nem voltunk — azonnal az elhagyott táborhelyre rendelt, hogy ott a lovak, meg magunk is kipihenjük magunkat.

Nem sokáig pihenhetünk, mert a csata derekasan megkezdődött, — századunk előbb a tábor helytől balra a hegy felől — Szebenből érkező ellenség elé volt kiállítva, — hol nem sok dolgunk volt; hanem biztatgattuk az éppen mellettünk csatárláncban álló bakákat, hogy ne féljenek, hanem nézzenek végig a puska csövén — csak azután nyugodtan löjjenek, a jó bakák meg is fogadták a tanácsot... a miért éljennel jutalmaztuk őket. Dél felé Gr. Bethlen Gergely szeretett alezredesünk rohamot mutatván, elküldte magát: „fiúk! mutassuk meg nekik a veres csákót”... meg is mutatuk;... azonban e perczen a 3-ik századot visszarendeltek a jobbszárnyra, a Kiscsür felől. előtört ellenség elibe, ezredünk 2-ik századának segítségére, mely századot a nagyot halló, oroszlin bátorságu Jékely Lajos főhadnagy vezényelt, mert az itt felénk csatárláncban és tömegekben rendszeren közeledő osztrákok már csaknem a mi táborhelyünkhöz értek. Megjelenésünkre iszonyu puska- és ágyutűz vette kezdetét; rohamo századaink élére állott Petőfi Sándor is pörge fekete kalappal, fehér tollal — hosszú vékony nyaka kendő nélkül tárult fel; e rohamra a szép rendben közeledő ellen zavarba jön, rendszeren tömeget formált s így futott vissza a Vizaknától Kiscsürré vezető úttól balra elterülő hegy tövéig.

A szaladó polákokat egy lovas tiszt irgalmatlanul kardlapozta vissza. A szép rend egészen össze zavarodott, pedig mondhatom, hogy bár több csatában vettem részt, Piskin Szeghegyen, Medgyesen stb., de oly rendszeres előnyomulását az ellenek sehol se tapasztaltam mint itt; a három soros csatárláncban álló polákok közül az egyik előtört néhány lépést s ekkor kilötte fegyverét, így folytatta a 2-ik és 3-ik is, s ez így ment rendszeren, míg meg nem rohantuk; már már miénknek tartottuk a győzedelmet, midőn gróf Bethlen Gergely alezredes a 2-ik századnak azt kiáltotta vissza! Petőfi a 3-iknak előre!! ebből a lett, hogy mikor szétnéztünk, csak magunk valánk a csata téren; táborunk elvonult.

Az ellen ötven lépés távolban; ekkor vezényelte nekünk Májer százados: „Szakaszontként balra kanyarodj! Indulj! Én a jobb szárnyon állva, sarkantyut adok a lovamnak, de az sem mozdul, helyt marad, a többi elvágtatott; szomszédom visszakiált „azi hiába sarkantyud, mert nincs lába”, erre leugrottam s látám, hogy lovam első jobb lába térdem felől el van löve s mozdulni nem tud; a csatateren egyedül maradván, a két pisztolyt a nyereg kápából kikapva két kezembe fogtam, a kantárt azon czéllal, hogy ha lovat kaphatok, legyen mit teíre buzzak — levéve bal karomra akasztottam s így futottam egyedül Vizakna felé vissza. Mikor a sóknák közé értem, már több menekülővel találkoztam; én azon helyen többet nem járván, az uttal ismerelne voltam. Arra emlékszem, hogy gyalog ösvényen menekültünk néhol deszka pallóra is találtunk. Mikor a városha beérkeztem, az ellenség már a hegyről megelözött s az északeleti oldalon, hol előbb álltunk volt, berohat; így vergődtem a városon keresztül a Szerdahely felé vezető úton a hegy derekán, hol Bem a menekülő sereget már rendbe szedte — várakozott, hogy mentől több menekülhessenek az ellenség körmei köze; néhány ágyulóvést intézett rájuk a városon keresztül s így rohamában feltartóztatta. A mint a táborkarhoz érkeztem, azonnal akadtam, egy Benedikti nevű hadnagyom talék ménét átadta, oly feltétel alatt ugyan, hogy csatába ne menjek vele, de hiába való

volt elővigyázata; más éjjel Szászsebesen kilöttek azt is alólam; a miért neheztelt eléggé reám.

De hogy említsem meg miért irtam le a vizaknai csatát, én, ki egyáltalán soha sem irtam az 1848—49-ik évi dolgokról azért pedig mert lehetetlen, hogy magamról ne beszéljek, mint a ki élénk részt vettem az akkori eseményekben mint afféle végzett jogász féle ember; már pedig magam is azt tartom: propria laus sordet; azért mert olvasám a vizaknai bonczolási látletben, hogy egy honvédnek mindkét lába el volt szakadva s a hasában két golyót találtak. Ki volt azon honvéd nem tudom, hanem annyit igen, hogy a csatateren elkésredve láttam és hallottam nagy jékiáltásait „lőjtek meg, lőjtek meg!” erre éppen midőn én leurottam lovamról, a hátráló bajta, aim közül egyik vissza vágatott egyenesen a jajgató sebesülthez s azt melébe lötte mire mire elcsendesült. Vajjon azon golyó mely azon láb nélküli honvédben találtatott nem-e azon huszár kegyelem golyója s így testvérgolyója-e? Ki tudná megmondani?

LEVELEZÉS.

A „szegény tanulókat segélyző egyesület” Anna bálja.

Gyergyószentmiklós, 1890. július 31.

A helyben üdvösen működő „szegény tanulókat segélyző-egyesület” saját czéljai előmozdítására a polgári olvasókör kerthelyiségében július 27-én zártkörű nyári táncvizalmat rendezett.

A táncvizalom a várakozáson felül fényesen sikerült, dacára a hűvös esti levegőnek nagy számú válogatott közönség jelent meg és mulatott kedélyesen, a jó czél sikeréhez.

A tánc 9 órakor szokás szerint eszardással kezdődött meg, mégpedig igen vígan, mely a mulatság befejezéséig tartott.

A négyeseket 36—40 pár táncolta, s az ezek után következő eszardásokat tele tüzzel járta a könnyűvirű fiatalság.

A mulatság anyagi eredménye is, dacára a csekély 30 kr. belépti díjnak a rendezőség teljes megegyezésére ütött ki 28 frt 70 krt jövedelmezett.

Az estélyen az egyesület mondani összes bizottsági tagjai, az elnökkel élőkön.

Az igen jól sikerült mulatságnak éjjeli fél 1 óra vetett véget.

Úgy az egyesület buzgó előjáróinak, valamint az egyesületet pártoló és az estélyen megjelent közönségnek a szegény tanuló gyermekek nevében hálás köszönetet mondunk.

Egy egyesületi tag.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküvők.** Madár Mihály a csikmegyei felső népiskola derek igazgatója folyó hó 4-én vezette oltárhoz Cziko Etelka kisasszonyt, Cziko Sándor megyei jegyző kedves leányát Csik-Mindszenten. A lakodalom szük családi körben tartatott meg. Állandó boldogságot és szerencsét kívánunk az új párnak! — Gyergyó-Szarhegyen Császár József községi jegyző kedves leányát Arankát Laszlo Denes ottani néptanító folyó hó 5-én vezette oltárhoz. Gratulálunk hozzá.

— **P. Tima Denes** a csiksomlyói rk. tanítóképezde 17 éven át buzgó és szorgalmas zene-és énektanára a marosvásárhelyi sz. Ferencz-rendű zárdához prezidenssé lett. Athelyezve; — helyébe Dávid Gábor, sz. Ferencz-rendű új áldozár városunk szülötte jö.

— **A csikszere dai mükedvelőtársulat** — mint már korábban jeleztük Bogady Gyula rendezése mellett szeptember 1-én előadást tart s ez alkalommal és ezzel kapcsolatosan Bogady Gyuláné és Elthes Jakabné estélyt rendeznek. Az előadásban részt vesznek: Benedek Istváné, Elthes Jakabné, Gál Ilka, Gál Etelka és viacze Amália, Hazay László, Szász Gyula, Wellmann Samu, Szemerjay Lajos, Péter Arpad, György Ignác, Albert Odön. A jövedelem felkerésze a jégkárosultak és másik jelerésze a mükedvelőtársulat javára fog fordíttatni. Dereki mükedvelőtársulatunk minitig helyesen fogta fel hivatását s most is az első a nyomor enyhítésében.

— **Mulatságok.** A csikszögödi fürdőn igen jól sikerült tarisnyás-bál volt f. hó 3-án, mely kitüno jövedv mellett éjjel után 1 óráig tartott. Rég nem láttunk a szögödi fürdőn oly nagy és díszes társaságot. — **A csikszere dai fürdőn is** ugyan akkor

kevés számú közönség mellett kedélyes nyári mulatság volt.

— **Moretti F. bűvész** produkálta magát f. hó 2. és 3-án a Romfeld-féle népkertben. Mutatványai kiváló ügyeségről és gyakoroltságról tanuskodnak. Megérdemli a pártolást.

— **Verekedés.** Folyó hó 3-án éjjel a városi polgár-füki megtámadtak néhány fiatal iparos segédet és tetteg is bántalmazták, — egyet éppen olyan súlyosan, hogy a kórházba kellett szállítani, sőt a közbelépő rendőrt is egy pár hatalmas ütleggel megtraktálták. — Uglátszik, hogy a törzsökös virtus csak nem akar nyugodni a „bennszülöttek” részéről, mert már hosszabb idő óta és több alkalommal fordultak elő ilyenféle duhajkodások s az idegen — mint itt nevezik — „jötmént” iparos ifjuság rendszeres üldözöttségnek van kitéve. — Ha a hír igaz, a „bennszülött” polgár-füki még a rendőrkapitányval szemben is kihívólag viselkednek. Azt hisszük, és reméljük, hogy a rendőrkapitány urnak módjában és hatalmában van ezen tovább már türeltlen állapotokat megszüntetni s e czéllal teljes erélyvel és szigorral fog alkalmazni minden törvényes eszközt; erre egyszersmind a kir. ügyész ur figyelmét is felhívjuk. — **Aztán mondja valaki,** hogy Csikszere da nem halad.

— **Csik- és udvarhelymagyei rövid hírek.** Kászón-Eltiz községben július 24-én virradólag ismeretlen tettesek a Bedő Antal malomházába egy kis ablakon át bemásztak és a malom ház ajtót belülről kizárva, onnan a községből több községi lakos által örölni vitt 8 veka rozstot, 3 veka búzát és két veka törökbuzáat elloptak. A nyomozás megindított, de eddig eredménytelenül. Bedő Antal és neje nagyon iszásokok és így könnyen megeshetett, hogy ők magok lopták el a gabonát, mert nagyon ajánlkoznak a kár megtérítésére. — Gyergyó-Afaluban július 25-én Pál Mihály és Lajos rossz hírből álló fiatal emberek Kis Barabást megverték és füléből egy darabot levágtak. A tettesek megszöktek a közeli erdőbe, de a ryószentmiklói esendő-örjáratnak sikerült őket kézrekeríteni és hűvösre tenni. — **Tüzek.** Július 27-én Szováta községben éjjel 12 órakor egy csür belülől kigyúladt s ettől csakhamar még 3 gazdának eszérei és gazdasági épületei borultak lángba s égtek el. A kár 900 frt. biztosítva csak egy gazdái nem volt. Július 28-án Kadiestádván a Kovács Lajos esürebén ell eleyezett gabona és takarmány let a tűz martaléka. Kár 500 frt. Biztosítva volt. A tüzesetet két kis gyerek vigyázatlansága idézte elő. — **Kászón-Eltiz** közönségi lakos Márton István július 29-én este felé a Bonfej nevű havasról egy szekér szénát hozott. Haza felé jövet, egy lejtős helyen a szekérek alá talabort akart tenni s ez alatt ökrei megindultak s a szekér rajta keresztül ment. Még élve szállították haza, de másnap 12 órakor meghalt. — **Csikszere** községben július 27-ére virradólag 8 legénynek a plebánus kertjében levő megyre fájván a foga, leszlettek a kertet s oda behatolva, két meggyfát tövéből kitérték és több tanak ágait mind lehasogatták. Tettüket beösmerték és most várják mellő büntetésüket.

— **Iskola-alapítás.** Nagy Imre gyulafehérvári székesegyházi olvasó kanonok szülötől-déről Csikszentlélek község, Fítód tizeséről, hova gyermekevei anyai boldog emlékhöz kötik, még életében kegyelelesen gondoskodni és a tiszta rom. kath. hitvallás fejlesztését előmozdítani, biztosítani óhajtván, ottan szilárd anyagból egy díszes iskolát és tanítói lakot épített; mely áll: 2 tanterem, 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra és 1 pinczéből. Ezen kivül a tanító 400 frt évi fizetésnek biztosítására 8000 frt és a tanítói tűzifa szükségletének fedezésére 20 frt alapítványt tett és az iskolát teljesen felszereltette. A nemes lelkű főpap örök idökre szóló emléket építtetett, ezzel magának Csikszentlélek község, de különösen Fítód tizes lakosai a hála öszinté érzetével imádkoznak Istenhez, hogy jöltevojüket az emberi kor legvégső határáig egészséggel s ép erővel áldja meg.

A királyné néni. Gasteinban történt a mult napok egyikén, a mikor még ott volt az udvar. A királyné éppen rendszer sétáját végezte. Utközön egy kis magyar fiu vont a magára a királyné figyelmét. A két éves gyermek, a ki a nevelőjével mulatott a zöldben, a királyné láttára felkiáltott „Ott megy a néni!” — A királyné mosolygott s magyarul kérdezte az élénk fiucskaótól; „Hogy hívják gyermekem?” — „György, nénikém” — felelt a gyermek bátran. A nevelő nő asztán megmagyarázta a fiucskaónak, hogy az a néni nem „néni,” hanem a királyné. Másnap, mikor a kis György meglátta a királynét, lekapta kis szalmakalapját s toroka szaka lábából kiáltotta: „Éljen a királyné néni!” — „Te nagyon kedves gyermek vagy,” — felelte a királyné s megsimogatta a gyermek örömtől sugárzó arcát.

— **Megbüntetett csókok.** Még a tisztességes csók sincs mindenütt megengedve, bizonyoságot tesz erről a következő eset, mely Montreálban történt s nem kis feltűnést keltett. Gordon nevű fiatal angol, a ki egy odaváló előkelő család leányával jegyben jár, jegyesével e napokban sétálni ment a városi parkban. A szerelmesek leültek egy félreeső padra és enyelgés közben megozólkáltak

egymást. Egyszerre előttük terem a rendőr fel-emelt bo' skájával s a legerélyesebb tiltakozás daczára a mátkapárt elfogottnak jelenti ki, illetlen magaviseletük miatt. El is zártak s csak pár óra mulva szabadithatták ki barátai; a szegény menyasszonyt a kiállott izgatottság nagyon megviselte és azóta ágyban fekvő beteg. A völegény megjelent de Mondigny bíró előtt s elmondta a történeteket, de minden mentegetőzése kárba vezett; a bölcs bíró, — igaz, hogy agglegény volt — Gordont 15 és a leányt 10 dollár pénzbírságra ítélte. Furcsa eset biz ez, de még sem annyira kellemetlen, mint a minők még kétszáz évvel az alszentekedő Amerikában történtek. Igy feljegyzí a krónika, hogy Massachusett államában felakasztottak egy hajóskapitányt, mert — hosszú utról jövet, a viszontlátás örömeben nejt az utcán megcsókolta — vasárnap napon.

— **Kicsérélt völegény.** Odeszából jelentik, hogy Korsunkában furcsa eset történ. Ugyanis egy bizonyos Marok Pokorecki nevű ur oltárhoz vezette Lotosov kisasszonyt. Midőn már éppen oltár előtt térdeltek a templomban, a völegénynek eszébe jutott, hogy pénztárczáját otthon felejtette. Gyorsan felkelt és a szomszédságban egy barátjához ment tőle pénzt kölcsönözendő. Tovább maradt oda, mint sem akart és a menyasszony kezdeti türelmetlenkedni. Ekkor hirtelen egy fiatal ember lépett elő, bemutatta magát, hogy Paliszczuk Istvánnak hívják, háztulajdonos és szívesen átveszi a völegény szerepét. A menyasszony szívesen beleegyezett és a pápa, ki a cserét nem vette észre, megeskettette a fiatal párt. Ekkor érkezett oda nagy lihegve az 1. számú völegény é midőn meghallotta a történeteket, szó nélkül, hidegvérrel távozott.

Szerkesztői üzenetek:

— **Dalár.** Közleménye egészen helyes volt s lapunkban sem volt az „egyleti jelvények után (s), mint azt az „Erd. Híradó” augusztus 1. számában — valószínűleg ismét csak sajtóhibából — megelékedte. Hogy egy komoly lap is egyszer-egyszer izetlenkedik: borsássuk meg hiszen most a borka idény van. De gustibus.

— **L. K. Bákos.** Szívesen tennék, mert igaza van, de ily személyes érdeket lapunk nem szolgálhat. Más formába szívesen.

Csikszeredai piaczi árjegyzék.

— Csikszereda július 30. —

Buza tiszta (hektoliterenként) 7 ft — kr. Buza közepes 6 ft — kr. Rozs 5 ft 70 kr. Arpa 5 ft — kr. Törökbuza 5 ft — kr. Zab 3 ft — kr. Borsó 5 ft. Lenese 7 ft. Fu szulyka 4 ft 50 kr. Kása 7 ft — kr. Burgonya 2 ft 50 kr. Marhabús (kilogrammként) 32 kr. Sertésbús 40 kr. Bor. borsó 20 kr. Szalma (métermázsánként) — ft 70 kr. Széna mm. 2 ft 20 kr. Ókór párja 250 ft — kr. Tehén párja 120 ft — kr. Faggyuyertya (kilogrammjá) ft 40 kr. Tüzifa km. (1 méter) 2 ft 40 kr. Malacz darabja 2 ft 50 kr. Lud — ft 80 kr. Bány — ft — kr. Csirke párja 40 kr. tojás 14 kr.

A kis lutri húzása.

N.-Szeben, 1890. július 30.

52. 9. 82. 32. 90.

Felelős szerkesztő: **Dr. BOCSKOR BÉLA.**

Főmunkatárs: **VITOS MÓZES.**

Kiadó: **GYÖRGYJAKAB MÁRTON.**

Sz. 2255. — 1890.

elekvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szentmártoni kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Balló János végrehajtónak Kenése Mihályné Balló Terézia s társai végrehajtást szenvedő elleni 242 ft 76 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíróság) területén lévő s a Szentimre község határában fekvő és a szentimrei 1341. számútkjében a 727. hrsz. 3 ft. 60 kr. — a 819. hrsz. ingat'ama 10 ft 30 kr. — a 986. hrsz. 10 ft. — az 1184. 1185. hrsz. 4 ft 80 kr. — az 1477. hrsz. 19 ft. — az 1514. 1515. 1516. hrsz. 45 ft. — a 3331. 3332. hrsz. 19 ft. — a 3514. hrsz. 2 ft. — a 3835. ft. hrsz. 2 ft. — a 3866. hrsz. 8 ft. — a 4130. 4131. hrsz. 7 ft. a +214. hrsz. 19 ft. — a 4249. hrsz. 21 ft. — a 4421. 4422. hrsz. 5 ft. — a 4425. hrsz. 2 ft. — a 4509. 4510. hrsz. 3 ft. — a 4595. hrsz. 6 ft. — a 4654. 4655. hrsz. 134 ft. 5172. 5173. 5176. hrsz. 80 ft. — 5182. 5183.

5184. 5186. hrsz. 24 ft. 5920. hrsz. 2 ft. — 6226. hrsz. 5 ft. 6553. hrsz. 16 ft. — 6681. hrsz. 12 ft. — 8160. hrsz. 7 ft. b. ezennel megállapított kikiáltási árban végrehajtást szenvedőket illető 3. ed járandóságára elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1890. évi augusztus hó 27-ik napján** d. e. 9 órakor Csikszent-Imre község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben vagy az 1881. évi LX törvényzikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó -én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság. Csikszentmárton, 1890. július hó 3-án.

Szakács,
kir. aljbíró.

Sz. 1819. — 1890.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A győszentmiklósi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy győszarhegyi Ferenc Márton végrehajtónak győ-alfalvi András Ferenc és társa végrehajtást szenvedők elleni 120 forint tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a győszentmiklósi kir. járásbíróság) területén lévő Gyergyó-Álfalu község határában fekvő végrehajtást szenvedettek tulajdonát képező követező ingatlanokra a gyergyó-alfalvi 594. számú telekjegyzőkönyben A. § 1. rendszám 1799. 1801—1801. 1806—1808. hrszámokra 186 ft. — a 2. rdszra 1805. hrszámra 1 ft. — az 5. rdszám 8150 ft. hrszámra 8 ft. — a 8. rdszám 9453 ft. hrszámra 2 ft. — a 9. rdszám 9828 hrszámra 2 ft. — a 10. rdszám. 10298, 10299. hrszámokra 2 ft. a 11. rdsz. 11040 ft. hrszámra 3 ft. a 12. rdszám. 15750. hrszámra 3 ft. — a 13. rendszám 16226—16227 ft. hrszámokra 26 ft. a 14. rdsz. 16648 ft. 16649 hrszámokra 24 ft. a 15. rdsz. 16723. hrszámra 54 ft. a 16. rdszám 19460. 19461 ft. hrszámokra 10 ft. — a 17. rdszám 27624. hrszra 15 ft. a 18. rdsz. 28212—28214. hrszámokra 12 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést a 2. rdsz. 1805. hrszám alatt foglalt ingatlanon az alfalvi 595. sz. tkjyben A. § 1. rdsz. 1800. hrsz. alatt foglalt ingatlanokhoz bejárás jog továbbá a győ-alfalvi özv. András Mihályné Csata Julianna javára az 1801. 1806. 1807. 8150 ft. 8214. 10298. 10299. 16226 ft. és 27624. hrszámú ingatlanokra bekebelezett életfogytiglani haszonélvezeti jog érintetlen hagyásával elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1890. évi szeptember hó 1-ő napján** délelőtti 9 órakor a Gyergyó-Álfalu község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333.

sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni; avagy az 1881. LX. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1890. évi június hó 2-ik napján.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Szacsvay Imre,
kir. aljbíró.

Sz. 4990—1890.

ai.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak engedélye alapján Csikvármegye tulajdonát képező javak s azzal kapcsolatos jövedelmek terhére évi 600 forint fizetés és 200 ft lakbér-illetmény élvezete mellett ideiglenesen rendszerezített

al-számvevői

állás lesz betöltendő.

Felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. cz. rendelkezése szerint felszerelt folyamodványok 1890. vi augusztus hó 20-ig Csikvármegye alispáni hivatalához adják be.

Csikszereda, 1890. július hó 29-én.

BEUCZE ANTAL,
alispán.

Ujtalálmányok
szabadalmaztatnak minden ámban
Benedek Lajos és Társai
szabadalmi irodája által
Budapesten. Múzeum-körút
10-ik szám.
A nagyméltóságú Ministerium által a föltaláló bizalmába ajánlva.
Évenként 500-nál több szabadalmat észközöl ki.

Jótállás mellett.

(10-12)

Bérmentve minden állomásra.

Ajánlok itteni raktáromról a tüzeset után ujonnan beszerzett kézi, lóerejű és gőz **Cséplőgépeket,** tisztító és Baker **rostálzat,** **Trieurók,** **Parró-gépeket,** **Tűzfecskendőkét.** **Toronycrákat,** forgatható vaskoronájú **Karangoákat,** **Tűró hengergépeket.**

Kocsi- és Szánokat.

Előnyös — 1-től 3 évi — részletfizetésre.

RIEMER EDE

első székelgy gépraktára, SZ.-UDVARHELYT.

Budapesti árak bérmentve raktáromon.